

Brussel, 24 mei 2019

Advies van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling over het kaderen van de Belgische genderstrategienota en het genderactieplan binnen de internationale Agenda 2030

1. In 2016 werd een genderstrategienota en genderactieplan met indicatoren goedgekeurd die de prioritaire krachtlijnen uitzetten voor de interventies van de Belgische ontwikkelingssamenwerking op vlak van gendergelijkheid. Beide documenten werden aangenomen op het moment dat de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling met de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) net van start ging. De indicatoren voor de 17 SDG's en de 169 subdoelstellingen waren nog volop in ontwikkeling. Na drie jaar vond de Adviesraad Gender en Ontwikkeling (ARGO) het tijd om het Belgische genderactieplan met indicatoren onder de loep te nemen. Bovendien gaven zowel de minister van Ontwikkelingssamenwerking als de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD) aan dat beide documenten tegen het licht van de nieuwe Agenda 2030 gehouden moesten worden. In opdracht van de ARGO werd door Ashley Vandekerckhove een studie¹ gemaakt met als doel de genderstrategienota en het genderactieplan van de DGD te kaderen binnen de internationale Agenda 2030. De werkgroep "SDG's" begeleidde de studie en formuleerde aanbevelingen op basis van de resultaten van de studie om de genderstrategienota en het actieplan te versterken in functie van de Agenda 2030.
2. In de studie van Vandekerckhove worden de in totaal 244 unieke globale indicatoren die de 169 subdoelstellingen van de SDG's moeten meten, getoetst aan de Belgische context vanuit het perspectief van gender en ontwikkeling. Vandekerckhove concentreert zich hoofdzakelijk op de vijfde SDG, namelijk "*bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes*". Hierbij wordt er nagegaan of de negen subdoelstellingen direct of indirect kunnen teruggevonden worden in de strategienota en het actieplan van DGD en welke indicatoren er door het genderactieplan en andere organisaties gebruikt worden om de voortgang van de subdoelstellingen binnen SDG5 te meten. Vandekerckhove concludeert dat de meeste activiteiten en indicatoren binnen het genderactieplan vaag verwoord zijn. Ook zijn niet aan alle activiteiten en acties indicatoren verbonden. Dit alles bemoeilijkt een adequate monitoring en evaluatie.

¹ Vandekerckhove, A. (2019). *Genderactieplan DGD versterken en SDG-proof maken*.
Secretariaat van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling- www.argo-ccgd.be
Coralie Vos | Tel: +32 2 250 12 47 | Mail : coralie.vos@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail : Wiske.Jult@11.be

3. Deze nota van de ARGO bouwt verder op bovengenoemde studie. Verschillende redenen worden aangegeven waarom de ARGO het van belang acht om een nieuw genderstrategienota en -actieplan te ontwikkelen, rekening houdende met een multidimensionale en multisectoriële aanpak.

1. Algemene bevindingen van de werkgroep “SDG’s”

4. De ARGO-werkgroep “SDG’s” beaamt grotendeels de conclusies van de studie van Vandekerckhove. Vooreerst omvatten de strategienota en genderactieplan niet alle targets van SDG5 en hernemen de indicatoren van de VN voor SDG5 niet. Bovendien sluiten de genderstrategienota en het genderactieplan onvoldoende op elkaar aan. Tussen de indicatoren van het actieplan en de doelstellingen in de strategienota vormen zich veel hiaten. Daarnaast zijn de meeste activiteiten en indicatoren binnen het genderactieplan vaag omschreven of ontbreken ze. Er is ook geen eenduidige of een-op-een relatie tussen de acties uit het genderactieplan en de indicatoren. Vermoed wordt dat dit komt door een onevenwicht binnen de tweesporenbenadering, waarbij een grotere belangstelling getoond wordt voor gendermainstreaming en het opzetten van duurzame partnerschappen, terwijl het aanbevelen van specifieke acties veeleer uitblijft.
5. Daarnaast lijkt de vaagheid binnen het genderactieplan ook het gevolg van het bieden van ruimte aan de partnerlanden om zelf hun prioriteiten te bepalen, afhankelijk van de eigen capaciteiten. Het blijft een evenwichtsoefening om enerzijds vooruitgang te boeken op vlak van gender en anderzijds de context van de partnerlanden mee te nemen. Het zorgt voor een bijkomend risico dat men binnen de Belgische partnerlanden bepaalde indicatoren op een eenzijdige manier invult om bepaalde complexe of gevoelige thema’s uit de weg te gaan.
6. Tegelijkertijd is er momenteel onduidelijkheid over de stand van zaken in verband met de implementatie van het genderactieplan en over hoe de opvolging wordt gedaan. Naast goed geformuleerde activiteiten en indicatoren ontbreken in het genderactieplan dus ook een duidelijk uitvoeringsplan en een afgebakende timing.
7. Vervolgens merkt de werkgroep op dat de indicatoren in het genderactieplan vooral procesgerichte indicatoren zijn, in het bijzonder met betrekking tot het (interne) beleid en tot monitoring. Ze zijn te weinig gericht op de resultaten die behaald moeten worden volgens het actieplan. Ook zijn de indicatoren te veel gefocust op het Noorden en het administratieve niveau en is er te weinig aandacht voor acties op het terrein. Dit sluit aan bij een algemene bekommernis met betrekking tot de SDG’s, namelijk dat indicatoren waar de verantwoordelijkheid in het Globale Noorden ligt minder concreet, resultaatgericht en

verifieerbaar geformuleerd lijken, dan indicatoren waarvoor landen in het Globale Zuiden verantwoordelijk zijn².

2. Aanbevelingen van de ARGO voor een betere integratie van Agenda 2030 in de Belgische genderstrategienota en het genderactieplan

8. Op basis van de resultaten en bevindingen van de studie van Vandekerckhove besluit de ARGO dat het noodzakelijk is om de genderstrategienota en het genderactieplan te herwerken. De genderstrategie moet binnen het internationale en Belgische regelgevende kader bijdragen tot het verwezenlijken van de Agenda 2030 en tot het uitvoeren van internationale akkoorden, zoals het CEDAW-verdrag, inzake gender en gendergelijkheid. Daarbij is het tevens essentieel dat de genderstrategienota en het genderactieplan beter op elkaar aansluiten.
9. De ARGO acht het nodig dat het nieuwe actieplan een mix omvat van zowel zo concreet mogelijke procesgerichte indicatoren als resultaatgerichte indicatoren. Hierbij moet rekening gehouden worden met de mogelijkheden en capaciteiten. Ze dienen zowel gericht te zijn op de donor als partnerland. Deze indicatoren hebben idealiter allemaal een link met de internationale Agenda 2030. Er moeten tevens nieuwe indicatoren komen rond thema's die wel specifiek aan bod komen in Agenda 2030 en niet in het huidige actieplan, bijvoorbeeld de strijd tegen schadelijke praktijken zoals kindhuwelijken of genitale verminking. Daarenboven moeten er linken zijn tussen de doelstellingen en actie en dienen de specifieke acties in het Noorden en Zuiden ook beter afgestemd worden op de specifieke indicatoren.
10. In verband met de operationalisering en de timing moet het nieuwe genderactieplan een duidelijk uitvoeringsplan met tijdsindicaties, én doeltreffende en nauwkeurige mechanismen voor monitoring en evaluatie omvatten. Het moet expliciet aangeven wie wat doet en op welke manier dit zal gebeuren. Ook het valideren en het gebruikmaken van de evaluaties moet ingebed worden in de opvolging en prioritair zijn.
11. Daarnaast benadrukt de ARGO het belang van *genderbudgetting*, oftewel '*het toepassen van de geïntegreerde benadering van gendergelijkheid in het budgettaire proces*'. Passende menselijke en financiële middelen en interventies die tegelijk problemen van genderongelijkheid willen voorkomen en willen verhelpen zijn belangrijk. In het nieuwe actieplan moet er duidelijk vermeld worden hoeveel budget er aan zowel gendermainstreaming, als aan de rechten van vrouwen en meisjes en aan hun empowerment besteed wordt. Daarbij is het ook belangrijk om voldoende financiële middelen vrij te maken om van het genderactieplan een duurzaam project te maken. Het aanwerven van een bijkomende medewerker (m/v/x) binnen de cel gender van de DGD is van belang om de extra werkbelasting te kunnen opvangen.

² Vandemoortele, J. (2017). *The Sustainable Development Goals: Fit for Purpose?*, p. 8, via http://www.vvn.be/wp-content/uploads/2017/12/VVN-Lezing-24_10_2017-Vandemoortele.pdf.

Secretariaat van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling- www.argo-cgd.be

Coralie Vos | Tel: +32 2 250 12 47 | Mail : coralie.vos@cncd.be

Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail : Wiske.Jult@11.be

12. Evenzeer wil de ARGO haar bezorgdheid uitdrukken rond de integratie van de LGBTI-doelgroep in de genderstrategienota en het genderactieplan. De Raad is van mening dat de benoeming van deze kwetsbare doelgroep in een gender-strategienota en -actieplan voor verwarring en onduidelijkheid over de begrippen kan zorgen. Om de bescherming van deze kwetsbare doelgroep nog meer te kunnen garanderen vindt de ARGO het beter dat deze groep een aparte aanpak en actieplan verdient binnen een bredere strategie en mensenrechtenaanpak.
13. Indien een nieuwe genderstrategie en bijhorend actieplan wordt ontwikkeld, dient dit te gebeuren op een participatieve manier. Deze oefening gebeurt best door middel van een versterkte samenwerking tussen de uitvoerende actoren (DGD, Enabel en BIO) en met ruimte voor consultatie van het maatschappelijk middenveld, experts en de academische en wetenschappelijke wereld. De ARGO is bereid hierbij een rol te spelen. De ARGO erkent dat er hervormingen zijn doorgevoerd bij alle actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking en dat dit implicaties kan hebben op de huidige vorm van strategienota's en actieplannen.

Voor de Adviesraad Gender en Ontwikkeling,

Sophie Charlier
Voorzitster van de Adviesraad Gender en
Ontwikkeling

Lina Neeb
Vicevoorzitster van de Adviesraad Gender en
Ontwikkeling

Nota van de Adviesraad voor Gender en Ontwikkeling, met de steun van de Werkgroep "SDG's", voorgezeten door de Vrouwenraad en waarvan Sensoa, Plan International België, Het Instituut voor gelijkheid van vrouwen en mannen en Le Monde Selon Les Femmes actief lid zijn.

